

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41 hallituksen esityksen johdosta laiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamisesta sekä laiksi yhtiöveron hyvityksen käsittelystä veronsaajille verovuodelta 1992 tehtävissä tilityksissä

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 1993 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitettun hallituksen esityksen n:o 109.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina ylijohdaja Lasse Arvela ja lainsäädäntöneuvos Seppo Heiniö valtiovarainministeriöstä, vt lainsäädäntöneuvos Martti Simola oikeusministeriöstä, vakuutusylitarkastaja Hillevi Mannonen ja erityinen asiantuntija Ritva Alkio sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, johtaja Markku Hirvonen ja apulaisjohtaja Risto Salama verohallituksesta, erityisasiantuntija Hannele Taatila Suomen Kuntaliitosta, kirkkoneuvos Matti Haltunen kirkkohallituksesta, osastopäällikkö Tero Honkavaara Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, johtava lakimies Pekka Hemmo Työeläkelaitosten Liitosta, hallintojohtaja Jorma Heikkinen Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta, toiminnanjohtaja Folke Bergström Eläkesäätiöyhdistyksestä, puheenjohtaja Seppo Laine Kirjanpito toimistojen Liitosta, lakimies Juuso Jokela Suomen Pankkiyhdistyksestä, varapuheenjohtaja Jarmo Lohi KHT-yhdistyksestä sekä apulaisjohtaja Jouni Grönroos Outokumpu Oy:stä. Lisäksi Keskuskauppakamari ja Osakesäästäjien Keskusliitto ovat antaneet asiasta kirjalliset lausunnot.

Yhtiöveron hyvityksestä annettu laki tuli voimaan vuoden 1990 alusta. Hyvitysjärjestelmän keskeisenä ajatuksena on osakeyhtiön jakaman osingon kahdenkertaisen verotuksen poistaminen ja yhdenkertaisen verotuksen turvaaminen. Kahdenkertainen verotus poistetaan myöntämällä osingonsaajalle hyvitys yhtiön maksamasta verosta. Osingonsaajan veron määrän ylittävä yhtiöveron hyvitys palautetaan osingonsaajalle, jos hänelle tulon perusteella määrättävä vero on pienempi kuin osinkoon liittyvä yhtiöveron hyvitys.

Nykyisen järjestelmän on todettu käytännössä tarjoavan verovelvollisille siinä määrin veron minimointimahdollisuuksia, ettei säännöstä hallituksen esityksen mukaan voida pitää kaikilta osin perusteltuna. On myös esiintynyt vääriinkäytöstapauksia, joissa osinkoa jakavan yhtiön verot on jätetty maksamatta ja osinkoon liittyvä hyvitys on nostettu tappiota hyödyntämällä tarkoituksin ajaa konkurssiin sekä osinkoa saanut että sitä jakanut yhtiö. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän toiminnasta saadut kokemukset sekä yhteisöverokannan aleneminen antavat aihetta järjestelmän eräiden rakenteiden uudellearviointiin.

Hallitus ehdottaa lakia muutettavaksi siten, ettei yhtiöveron hyvitystä enää palauteta rahassa yhteisön ollessa osingonsaajana. Osinko ja siihen liittyvä hyvitys luettaisiin nykyiseen tapaan osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi. Osingonsaajayhteisölle määrättyistä veroista vähennetään yhtiöveron hyvitys, ei kuitenkaan enempää kuin verojen määrä. Hyväksi lukematta jäänyt hyvitys eli käyttämätön hyvitys vähennetään yhteisölle myöhemmiltä vuosilta määrättyistä veroista, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin viideltä vuodelta. Lisäksi käyttämättömän hyvityksen siirtymistä ehdotetaan rajoitettavaksi omistajanvaihdoksissa.

Yhtiöveron hyvityksestä annettua lakia säädettäessä lähdettiin siitä, että jaettuun osinkoon kohdistuva vero tilitettäisiin kokonaisuudessaan yhtiön veronsaajille. Vuodelta 1991 toimitetun verotuksen yhteydessä on todettu, ettei yhtiöveron hyvityksen vähentäminen kaikilta osin ole toteutunut siten kuin lakia valmisteltaessa oli oletettu.

Hallitus ehdottaa säädettäväksi lain yhtiöveron hyvityksen käsittelystä veronsaajille verovuodelta 1992 tehtävissä tilityksissä. Yhtiöveron hyvityksen käsittelysääntöjä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei yksittäisen verovelvollisen

veron määrän ylittävä yhtiöveron hyvitys jäisi enää pelkästään verovelvollisen kotikunnan ja seurakunnan rasitukseksi. Ehdotettu muutos koskee ainoastaan verovuodelta 1992 tehtäviä tilityksiä. Veronsaajien asema muuttuu verovuonna 1993 pääomaverouudistuksen johdosta.

Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muutosta ehdotetaan sovellettavaksi osinkoon, joka on ollut nostettavissa 1 päivänä heinäkuuta 1993 tai sen jälkeen. Hallituksen esitykseen sisältyvää toista lakia sovellettaisiin verovuodelta 1992 veronsaajille tehtävissä maksuunpanotilityksissä jo kuluvan syksyn aikana.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä.

Hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 5 §:n uudessa 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että käyttämätön hyvitys vähennetään myöhemmiltä vuosilta määrätystä tuloveroista, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin viideltä vuodelta. Valittua aikarajaa on perusteltu lähinnä hallinnollisilla syillä. Veroylijäämän yleinen vanhentumisaika on 10 vuotta. Siten valiokunnan mielestä hallinnolliset syyt puoltavat omaksuttavaksi myös 5 §:n 3 momentissa

10 vuoden määräaika. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa muutosta sanottuun 5 §:n 3 momenttiin.

Vakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, eläkesäätiöt, eläkekassat ja sijoitusrahastot ovat merkittäviä kotimaisen elinkeinoelämän sijoittajia ja rahoittajia. Käsiteltävänä oleva yhtiöveron hyvitystä koskeva lainmuutos saattaa vaikuttaa merkittävästikin näiden ryhmien tulevaan sijoituskäyttäytymiseen.

Valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa tiiviisti käsiteltävän lainmuutoksen vaikutusta vakuutusyhtiöiden, vakuutusyhdistysten, eläkesäätiöiden, eläkekassojen ja sijoitusrahastojen kotimaiseen sijoituskäyttäytymiseen, ja jos kotimaisen elinkeinoelämän rahoitustilanne tämän vuoksi vaikeutuu, ryhtyy tilanteen vaatiessa pikaisiin toimiin verotusjärjestelmän tarkistamiseksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja 1. lakiehdotus näin kuuluvana:

1.

Laki

yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään yhtiöveron hyvityksestä 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1232/88) 5 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä lain 2 lukuun uusi 5 a § seuraavasti:

5 §

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Hyväksi lukematta jäänyt hyvityksen määrä (*käyttämätön hyvitys*) vähennetään 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla myöhemmiltä verovuosilta määrätystä tuloveroista, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin *kymmeneltä* verovuodel-

ta. Käyttämättömät hyvitykset vähennetään siinä järjestyksessä, jossa ne ovat syntyneet.

5 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen, Kallis, Laaksonen, Lahti-

Nuutila, Luukkainen, Mäki-Hakola, Rynnänen, Sasi, Savolainen ja Turunen sekä varajäsenet Ala-Nissilä, Apukka, Liikkanen, Renko ja T. Roos.